

Dikkatli bak resimdeki şifreyi çöz!

Hayal Pozanti, daha yolun başında bir sanatçı. Teknolojiden esinlenerek yaratıcılığını destekleyecek kendi harf ve rakam sistemini geliştirmiş. Yani sanatsal bir kodlama yaratmış. Geçen ay New York'ta, Dünya Ticaret Merkezi'nin yerine inşa edilen Oculus'ta bir animasyonu sergilenen Pozanti, Türkiye için de özel bir sergi hazırladı: ".tr". Tablolarda internetin Türkiye'ye ne zaman geldiğini ya da kaç kişinin kullandığını görmek mümkün. İşin sırrı dikkatli bakmakta...

'Resimlerimin içinde gizli bilgiler saklı'

Hayal Pozanti'nin Türkiye için özel olarak hazırladığı resimlerden oluşan ".tr" sergisi, Nişantaşı **Dirimart**'ta açıldı. Türkiye ile ilgili bilişim ve teknoloji verilerinden esinlenen ve ortaya ilginç işler çıkaran Pozanti, uzun bir aradan sonra İstanbul'a geldi. Galeride buluşup bilişim dünyasını bir sanatçıyla konuşma şansı yakaladık

Ece ULUSUM
eulusum@htgazete.com.tr

Yaratıcılığın tıkandığı söylenen dönemlerde genç sanatçı Hayal Pozanti şekillerden uzak bir sistem geliştirme kararı almış. Bilgisayar mühendisi annenin kızı olarak da bilişim ve teknolojiyen esinlenerek kendi rakam ve harf sistemini geliştirmiş. Adı 'Instant Paradise' olan sisteme göre her harfin sayısal bir karşılığı var. Yani sanatsal bir kodlama. Bu işleri öyle dikkat çekti ki şimdi de Türkiye için özel bir sergi hazırladı, ".tr"... Bu serginin sanatsal bir karşılığı elbette var ama somut olarak da bir karşılığı bulunuyor. Mesela bir tabloda internetin Türkiye'ye ne zaman geldiğini ya da kaç kişinin kullandığını öğrenebilirsiniz. İşin sırrı dikkatli bakmak ve verileri okumakta. Bir sanat eserinde sayıların böyle karşılığı olması epey ilginç... Hayal Pozanti ile buluştuk; hem eserlerini hem de teknolojiyi konuştuk.

■ Sanatınızdaki karşılığı görüyoruz ancak sayı ve rakamlar hayatınızda tam olarak neyi temsil ediyor?

Günümüzde haberleri ve bilgileri çok çeşitli kaynaklardan aldığımızdan bu bilgileri sayılar bir şekilde teyit imkânı veriyor. Aslında bu yüzden sayılarla çok ilgileniyorum. Hayatımızda bilgi edinme şeklimiz sayılar üzerine kurulu. Bu fenomeni fark ettikçe ilğim de arttı. Mesela bir makale okuduğumuzda hep yüzdeler dilimler ve bir şeyler anlatan sayılar vardır. Hayatı da istatistikler üzerinden algılıyoruz; malum veri çağındayız.

■ Bu da sanatınıza yansıyor. Somuttan soyuta...

Resim, animasyon ve heykeller yaptığım bir sistem var. Bu sistem 31 farklı şekilde oluşuyor. Bu şekillerin hem birer harf hem de birer sayı karşılığı var. O yüzden çalışmalarında gördüğünüz her şey birer şifre. Bir harita olsaydı çözümlenebilirdiniz. Resimlerimin içinde gizli bilgiler saklı.

FOTOGRAFLAR: MEHMET EMİN DENİREZEN

Hayal Pozanti

Aslında bu bilgilere de resimlerin başlıklarından ulaşabilirsiniz. Sergiye geldiğinizde gizli bilgiye de erişeceksiniz.

■ Bu sergi sizce nasıl bir seçki oldu? Her şey içinizi sindi mi?

Elbette. Bu sergi için özellikle Türkiye'deki bilişim tarihi, gelişimi ve kullanımı hakkındaki istatistiksel verilerden yararlandım. Kişisel olarak bu konuya çok ilgiliyim çünkü annem bilgisayar mühendisi, belki Türkiye'nin ilk kadın sistem analistlerinden biri. Tabii öyle bir ailede büyüyünce özellikle teknoloji, bilgisayar ve bilişimin gelişimi dikkatimi çekiyor. Günümüzde yeri

'İNSANLARIN YERYÜZÜNDEKİ AMAÇLARI YARATICILIK OLACAK'

■ Dünya Ticaret Merkezi yani Oculus'taki işiniz epey konuşuldu.

Benim için özel bir projeydi. New York'ta Public Art Fund adlı bir kurum var. Bu yıl 40'inci yılını kutluyor. Bu kutlama için bazı sanatçılar New York'taki çeşitli ekranlara özel çalışmalar hazırladı. Benden de Dünya Ticaret Merkezi yıkıldıktan sonra yerine inşa edilen Oculus'un içindeki dev ekranlara bir animasyon yapmamı istediler. Her 100 saniyede bir dönen reklamların arasında benim videom vardı. Ekran kocamandı! Bir ucundan bir ucuna yürümek 3 dakika sürüyordu. O ekrana kendi ürettiğim alfabeyle bir şeyler yazmak istedim. İngilizce "Ne olursa olsun şefkat" yazdım.

■ O mekânda böyle bir şey yazmak çok anlamlı olmuş.

Günümüzde yaşanan korkular, endişeler ve genel olarak birbirimize düşman olmaya doğru itilen atmosfer var dünyada. Buna karşılık olarak hepimizin temel olarak paylaştığı şeylerin, şefkat, empati gibi kavramların önemini vurgulamak istedim. Burası Times Square'den daha fazla insanın geçtiği bir yer. Bu cümleyi görüp de o gün ne hissediyor olursa olsun, bir an düşünüp biraz yavaşlamasını ve özünde insanlığı hatırlamasını istedim. Çok fazla olumlu dönüşler aldım. Bir de yapay zekânın gelişimine şu sıra taktım.

çok büyük. Hayatımız onlar sayesinde şekillenmeye başladı ve dolayısıyla benim sanatım da. Türkiye'ye özel bir sergi hazırlarken elbette Türkiye'nin tarihini çok merak ettim. Buraya ilk

■ Bir sanatçı olarak yapay zeka hakkında ne düşünüyorsunuz?

Okudukça "Eğer beyin tıpa tıpa tekrar yaratılabiliyorsa bizi insan kılan şey nedir?" diye düşünüp duruyorum. Ve bir sonuca ulaştım.

■ Nedir o sonuç?

Bizi insan yapan şey, dünyayla olan ilişkimiz; hem bedenimiz hem de ilişkilerimizle kavradığımız. Biz birer matematiksel makine değiliz, hiçbir zaman da olamayacağız. Bizi insan yapan duygu ve hisler baki kalacak.

■ Gelecek öyle demiyor, yapay zekâ insanlığın kökünü bile kazıyabilir.

İnsanların yaptığı işi makineler ele geçiriyor. Analiz etmek ve veri toplama konularında yapay zekâ çok hızlı. Yaratıcılık gerektirmeyen bir sürü iş şimdi onlarda. Veri çağından sonra yaratıcılık çağı var. İnsanların yeryüzündeki amaçları yaratıcılık olacak ve matematiksel verilerin çok öne çıktığı bir dönem olacak. Yani varsayım... Makinelerin kazandığı para yine insanlara dağıtılabılır, bunlar kuzey ülkelerde konuşuluyor.

■ "Yaratıcılık tükendi" diyenler çoğalırken bunu dementiz ilginç.

Beni böyle harf ve rakamlı sistem geliştirmeye iten sınıırım bu. Her şey yapıldı diye düşünürken ortaya çıktı. Muhakkak iyi şeyler yapan birileri çıkar.

bilgisayar ne zaman geldi, ilk internet kafe ne zaman açıldı, ilk kadın bilişim uzmanı ne zaman çalışmaya başladı... Bu verileri araştırdım ve yayınlanmış araştırmaları buldum.

■ Hep mi böyle hazırlanırsınız sergiye?

Genellikle bir sergiye hazırlanırken mutlaka ön araştırmalar yaparım. O araştırma sırasında envai çeşit sayı topluyorum. İlgimi çeken sayıların resimlerini yapıyorum.

'ASAL SAYILARI ÇOK SEVİYORUM'

■ İnternet ve bilişimsel olarak yazılımlarda 0 ve 1 sayıları ağırlıktadır. Kodlamada özellikle... Matrix gibi.

Doğru! Bilgisayarın tüm mantığı 0 ve 1 ile işler, her şey onlarla karşılık bulur. Ama çeşitlilik önemli.

■ Sizin bağ kurduğunuz bir rakam var mı?

Asal sayıları çok seviyorum. (Gülüyor.) Bir açıklaması da yok, nedenini bilmiyorum.

■ Bir sanat akımına yakın mısınız? Kendimi herhangi bir sanat akımı içinde hissetmiyorum, yakın da hissetmiyorum.

■ Sergiye gelenlerin nasıl bir hisle eve dönmelerini isterdiniz?

Onu dikte etmek zor. Zaten sanatın güzel yanı da o. Ben bir bilgi sunmaya çalışıyorum. Ama insanlar görür görmez bir iletişim sistemi olduğunu anlıyor gibiler. Sergiye gelmelerle çünkü işlerin ve şekillerin birbirleriyle ilişkisini görmeliler. Mesela çok fazla fosforlu renk kullanıyorum, ekranda tercüme olmayan bir renk. Fotoğrafi çekilemiyor... O yüzden gelip görmeleri gerekiyor. Umarım bir özgürlük ve mutluluk hissi yakalarlar.

■ İstanbul'dan uzakta kalıp dönünce ne hissediyorsunuz?

İnsan uzak kaldığı zaman burada yaşarken değerini anlamadığı şeyleri fark ediyor. Bazen turist bakış açısıyla bakıyorum. O bana çok ilginç gelmişti. Buradaki insan ilişkilerini çok kıymetli buluyorum. New York'ta da çok sık metroya biniyorum, burada da. Orada insanlar birbirine yer vermez. Bu çok etkileyici bir şey. Birbirine yardım etme isteği çok değişik bir psikoloji.

■ İstanbul'u resmetmeye kalksanız...

Şöyle yapardım herhalde... İstanbul'un tüm harfleri benim alfabemde hangi rakama denk geliyorsa onları eklerdim. Bu da benim karşılığım olurdu.

■ Gelecek planlarınız neler?

Temel olarak daha doğayla ilgili şeyler yapmak istiyorum. Kendi boyalarımı nasıl üretirim ve kendimi nasıl yavaşlatırım? Kendimi makinelerden uzaklaştırmaya çalışıyorum. Doğaya tutunan bir insan olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlamak istiyorum.